

Nr 162

Av herr Strandh m. fl., om upphävande av fjärde stycket av punkt 2 anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen.

Föregående års omläggning av företagsbeskattningen innebar bland annat att skärpta regler infördes för rätt till avdrag vid inkomsttaxering för avsättning till pensionsstiftelse. Dessa regler innebär i huvudsak följande: De fria pensionsstiftelserna skall stå under länsstyrelsens tillsyn. För denna tillsyn gäller 1929 års lag om tillsyn över stiftelser. Länsstyrelsen skall därvid godkänna stiftelsens stadgar. Stiftelsens kapital och avkastning får endast användas till pensioner på grund av tjänst. Vidare stadgas för rätt till avdrag för avsättning att bindande pensionsutfästelser lämnats. För avdragsrätten gäller därjämte begränsning i avseende å beloppet. Trots denna ingående reglering ansågs risk föreligga för missbruk i fråga om avsättningar i familjebolag för pensionering av i företaget verksamma aktieägare, och förbud infördes för avdrag för avsättning avseende sådana aktieägare.

Denna uppfattning kan vi icke dela, enär stiftelserna står under tillsyn och medlen endast får användas till tjänstepensioner samt avdragsrättens omfattning numera noga preciserats. Möjligen har det föresvävat lagstiftaren, att svårigheter skulle uppstå vid bedömandet av vad som kan betecknas såsom skälig pension åt i bolaget verksam aktieägare. Någon risk för missbruk i detta hänseende föreligger ej heller. Skälig pension för i företaget verksam aktieägare kan utan större svårighet fixeras med tillhjälp av SPP:s reglemente eller andra allmänt erkända grunder för beräkning av tjänstemannapensioner.

Det måste anses stötande att en i ett familjebolag arbetande aktieägare icke kan beredas garanti för sin pension på samma sätt som övriga i företaget anställda. Det bör uppmärksammas, att många av dessa familjebolag för sin framgångsrika verksamhet är helt beroende av huvudaktieägarens arbetsinsats. Familjebolagen är av så stor betydelse för vårt näringsliv och för det ekonomiska framåtskridandet, att det bör vara statsmakterna angeläget att icke genom diskriminerande bestämmelser i olika avseenden hämma uppkomsten av och försvåra driften för sådana företag. Det är företag av mer eller mindre utpräglad familjebolagskaraktär som givit upphovet till och utgör grunden för ett stort antal, måhända de flesta, av våra största och för landet mest betydelsefulla näringsföretag.

Vi finner sålunda att familjebolag skall äga rätt att göra avsättning till pensionsstiftelse även för delägare i företaget, vilken innehar verklig tjänst hos bolaget, eller för anhörig till delägare, som har sådan tjänst. Denna

uppfattning grundar sig på att likhet bör föreligga i fråga om pension för alla i ett företag anställda. Motivet för yrkandet är ingalunda att på denna väg söka ställa familjeföretagen i ett bättre läge ur kapitalförsörjningssynpunkt. I sammanhanget bör nämnas, att risken för att större uttag göres ur familjeföretagen ökar, då möjlighet saknas att annorledes än genom pensionsförsäkring tillgodose de arbetande aktieägarnas pensionsrätt.

Den nuvarande ordningen är, såsom bevillningsutskottet framhöll i sitt betänkande nr 45/1955, även ur andra synpunkter icke tilltalande, eftersom mindre nogräknade företag kan förfara på ett sätt, som faktiskt innebär ett hänsynslöst åsidosättande av de anställdas pensionsgarantier, för att skapa möjlighet till pensionering av enbart huvudaktieägaren.

Visserligen pågår för närvarande en utredning rörande pensionsstiftelsernas rättsliga ställning ävensom en bearbetning av ett nyligen framlagt förslag rörande en allmän tjänstepensionering, varför en ändring beträffande avsättningsreglerna till pensionsstiftelse måhända kan synas mindre trängande. Enligt vår mening talar dock starka skäl för vårt yrkande. En ändring måste enligt vår uppfattning omedelbart komma till stånd i fråga om de verksamma aktieägarnas pensionsmöjligheter. När en allmän tjänstepensionering kan införas är ovisst, och i familjeföretag verkligen arbetande aktieägare bör icke av det skälet, att pensionsstiftelsens civilrättsliga ställning är oklar, komma i ett sämre läge än andra anställda.)

Under åberopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att fjärde stycket av punkt 2 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen måtte utgå.

Stockholm den 24 januari 1956

Erik Strandh

Eric Nilsson
i Svalöv

Harry Carlsson

Bengt Sjölin